

Csávázási kísérletek.*)

A *Bigriol* (nedves csávázószer) és az *Arzopác* (porcsávázószer) csávázószerekkel három éven át (1926, 1927, 1928) folytatott laboratóriumi és szabadföldi kísérleteink eredményeiről a „*Köztelek*“ 1928. évi 62—63. és 1929. évi 61—62. számaiban tájékoztattuk a gazdaközöniséget. Kísérleteink szerint a *Bigriol* és *Arzopác* nem hatnak károsan a vetőmag csírázására és biztos védelmet nyújtanak a buzakőüszög ellen. Ezt a megállapításunkat a gyakorlat is megerősítette, mert a gazdák is meg voltak elégedve a *Bigriol* és *Arzopác* hatásával.

A vetőmag nedves csávázása kétféle eljárás szerint végezhető, úgymint kádcsavázás és halomcsávázás útján. Ezek közül, különösen ha erősen fertőzött a vetőmag, a kádcsavázás a biztosabb hatású. A halomcsávázást a gyakorlatban rendszerint úgy szokták csinálni, hogy a halomba rakott vetőmagot a csávaoldattal megöntözik (100 kg vetőmagra 10—12 liter számítva), többször átlapátolják és néhány órai állás után szétteregtetve megszáritják. A halomcsávázásnak ez a módja azonban nem bizonyult elég hatásosnak és emellett a vetőmag annyi vizet vesz fel, hogy a kiszáritása hosszú ideig tart. Ezért különösebb figyelmet érdemel a *Gassner* féle *gyorshalomcsávázás* (Kurzbeizverfahren), amely töményebb csávaoldatnak csak néhány (3—4) literével történik, a vetőmag ilyen módon csak kevéssé nedvesedik át, tehát elmarad a hosszú ideig tartó száritás és emellett a gyorshalomcsávázás a közönséges halomcsávázásnál hatásosabb is. A gyorshalomcsávázás a vetőmagnak a csávaoldattal való egyszerű átlapátolásával nem végezhető, a vetőmag a hozzáadott 3—4 liter csávaoldattal a porcsávázáshoz használt forgódobban keverhető össze, még tökéletesebben történik az összekeverés a *Gróf*-féle gyorscsávázógépben, ahol a gépből kikerülő vetőmagot száritani sem kell, mindjárt zsákokba gyűjthető és elvethető.

A *Bigriol* kipróbálása az eddig végzett szabadföldi kísérletekben kádcsavázással történt, 1929 őszén a gyorshalomcsávázással is állítottunk be kísérlete-

*) Különlenyomat a „*Köztelek*“ 1930. évi szeptember 14-én megjelent 73—74. számából.

I. sz. táblázat.

Sorszám	Csávázószer	Csávázási eljárás	Csáraelőzet töménysége, ill. porcsávázószer mennyisége ‰		Üszögkár ‰		
			1	2	Csávázott vetőmag termésében	Csávázatlan (kontroll) vetőmag termésében	
1.	Bigriol	gyorscsávázás	1·5	0·21	27·62		
2.			2	0	19·30		
3.			1·5	0·26	7·66		
4.			1	0·12	8·42		
5.			1·5	0	2·91		
6.	Bigriol	kádcsávázás	0·25	0	47·66		
7.				0	0·27	34·65	
8.				0	0	40·59	
9.				0	0	7·66	
10.				0	0·05	8·42	
11.				0			
12.	Rézgálic	gyorscsávázás	1·5	4·32	19·30		
13.			2	1·28	8·42		
14.			2	1·05			
15.	Arzopác	porcsávázás	0·2	0·22	17·55		
16.				0	0·45	32·62	
17.				0·28	0	32·54	
18.				0	0	26·72	
19.				0	0·0	7·79	6·96
20.				0			
21.				0			
22.							

II. sz. táblázat.
Rozshópenész elleni kísérletek.

Sorszám	Csávázó- szer	Csávázási idő	Csávázási eljárás	Csávaoldat tömény- sége, illetve por- csávázószer mennyisége %	Csávázott vetőmag termése grammokban		Csávázatlan (kont- roll) vetőmag ter- mése grammokban		Parcellák m ²
					szem	szalma	szem	szalma	
1.	Bigriol	15'	kádcsávázás	0·25	872	2117	917	2133	3
2.					1335	4760	1297	4570	7·2
3.	Bigriol	—	gyorscsávázás	3·5 l 100 kg vető- magra számítva	842	2000	818	2050	3
4.					926	2050			
5.	Arzopác	—	porcsávázás	0·2	985	2183	842	2017	3
6.					1328	4422	1149	3882	7·2

ket, miután előzetes laboratóriumi kísérleteink arról győzték meg, hogy a *Bigriol* a gyorshalomcsávázáshoz használandó nagyobb töménységben sincs ártalmára a vetőmag csirázóképességének. Miután arra vonatkozóan nem voltak adataink, hogy a rézgálic a gyorshalomcsávázásnál miképpen viselkedik, rézgáliccal is állítottunk be gyorshalomcsávázási kísérleteket. E gyorshalomcsávázási, valamint a vele párhuzamosan végzett újabb bigriolos kádcsavázási kísérletek (a csávázási idő 10 perc volt) eredményeit az I. táblázatban összefoglalva közöljük. Ugyancsak ebben a táblázatban található az *Arzopác* porcsávázószerrel végzett újabb kísérleteink eredményei is.

Az I. táblázat adataiból a következőket lehet kiolvasni:

1. a *Bigriol* a gyorshalomcsávázás szerint is jó eredményt adott a buzaköüszög ellen;

2. a *rézgálic* a gyorshalomcsávázás szerint sem kielégítő, illetve gyenge hatású csávázószernek bizonyult;

3. a *Bigriol* (kádcsavázás) és az *Arzopác* az 1929/30. évi kísérleteinkben is biztos hatású szereknek bizonyultak a buzaköüszög ellen.

A rozshópenész elleni laboratóriumi kísérletek kedvező eredményei alapján 1929 őszén szabadföldi kísérleteket is állítottunk be. A rozshópenész fellépését, kártételét és az ellene való védekezést illetően utalunk régebbi közleményeinkre*) és itt csak annyit említünk meg, hogy a rozshópenész kártétele a vetőmag fertőzöttsége szerint végeredményben kisebb-nagyobb természetű csökkenésben nyilvánul meg. Eszerint valamely csávázószer gyakorlatilag akkor mondható hatásosnak a rozshópenész ellen, ha a vele csávázott vetőmag a nem csávázottal (kontroll) szemben nagyobb termést ad.

Szabadföldi kísérleteink eredményei a kísérleti adatok feltüntetésével a II. táblázatban találhatóak. Az 1., 3., 4., 5. sz. kísérleti adatok 3—3, a 2. és 6. számúak pedig 6—6 kísérletnek a középértékei.

A II. táblázat adataiból világosan kitűnik, hogy a *Bigriol* a gyorscsávázással (2% os oldatból 3,5 liter 100 kg vetőmagra), az *Arzopác* pedig 0,2%-os mennyiségben alkalmazva a rozshópenész ellen is jó eredménnyel használható.

Bodnár János dr.

*) A Növénybiokémiai Intézet 18. és 28. sz. gyakorlati közleményei (Köztelek, 1926. 54—55. sz.; Mezőgazdaság és Kertészet 1928. V. évf. 1. sz.).

